

Temporomandibulārās locītavas osteoartrīts un tā patoģenēze pieaugušajiem

Evija Ņikitina, Una Soboļeva, Daina Spūle

Rīgas Stradiņa universitāte, Zobu protezēšanas katedra, Latvija

Ievads. Osteoartrīts (OA) ir hroniska ģeneratīva locītavu slimība, kuru bieži novēro roku, kāju locītavās, mugurkaulā, kā arī temporomandibulārā locītavā (TML). OA ir raksturīga progresīva locītavu destrukcija un skrimšļa zudums, kurš paliek mīksts, nodilst un kļūst plāns [Mercuri, 2008; Milam, 2006]. Novēro arī samazinātu sinoviālā šķidrums daudzumu, kurš lubricē šīs locītavas, kas savukārt izraisa sāpes un locītavas funkcijas zudumu [Israel, 1997]. TML OA ir biežāk sastopamais artrīta veids. Galvenais simptoms ir sāpes. Košļāšanas laikā bieži novēro arī trokšņus TML. Raksturīgākās klīniskās pazīmes ir locītavas trokšņi, radioloģiski novēro kaula izmaiņas un locītavas spraugas sašaurinājumu [Kang, 2007]. TML OA var veicināt tādi faktori kā funkcionālā pārslodze, parafunkcija, nestabila oklūzija vai trauma, reimatoīdais artrīts. Sekas tam ir disfunkcionāla locītavas remodelēšanās, kā rezultātā samazinās adaptīvā kapacitāte locītavas struktūrās [Nitzan, 2001].

Darba mērķis. Apkopot un salīdzināt jaunākos literatūras datus par OA TML.

Materiāls un metodes. Literatūras dati tika meklēti šādās datubāzēs: *PubMed, Cochrane Library, Wiley Online Library, Science Direct*. Tika iekļauti 35 zinātniskie raksti, ne vecāki par 1995. gadu. Meklēšanas vārdi: *TMJ; osteoarthritis*.

Rezultāti. Zinātniskajā literatūrā joprojām tiek aktualizēti TML OA veicinošie faktori, tā diagnostika un efektīvākās ārstēšanas metodes. TML deģeneratīvās izmaiņas ietekmē gan ģenētiskais fons, dzimums, vecums un uzturvērtību lietošana. TML OA parasti skar cilvēkus 40–60 gadu vecumā, biežāk sievietes [Zhao, 2011]. Lielākā daļa autoru norāda, ka osteoartrīts norit bez simptomiem [Schmitter, 2010; Falconet, 2012]. TML OA gadījumā novēro gan kaulaudu kvalitātes, gan kvantitātes izmaiņas [Dworkin, 2010].

Secinājumi. Pašlaik viena no plašāk izmantotajām un precīzākajām TML OA diagnostikas metodēm ir konusa stara datortomogrāfija (KSDT), jo tiek iegūts kvalitatīvs attēls, maza radiācijas deva un tā ir ātra un salīdzinoši lēta metode.